

УДК 338.001.36

*В. О. Лангової,
к. е. н., доцент кафедри економіки та управління,
Донбаський державний технічний університет*

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ПРИНЦИПІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В СОЦІАЛЬНИХ КОНЦЕПЦІЯХ КОРПОРАТИВНИХ КЛАСТЕРІВ УКРАЇНИ

*V. Lanhovoi,
Ph.D., associate Professor of Economics and management
Donbass state technical University*

DIFFERENTIATION OF THE IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRINCIPLES IN THE SOCIAL CONCEPTS OF CORPORATE CLUSTERS OF UKRAINE

У статті розглядаються методологічні підходи до визначення системних параметрів ефективності реалізації концепції сталого розвитку за її складовими. Розраховано дендограму кластеризації корпорацій України за моделями реалізації принципів сталого розвитку. Уточнено зміст показників оцінки результативності корпоративних моделей реалізації сталого розвитку на території України.

The article discusses the methodological approaches to the determination of the system parameters, the effectiveness of the implementation of the concept of sustainable development with its components. Calculated dendrogram clustering corporations of Ukraine on implementation models the principles of sustainable development. Updated the content of the indicators in assessing the effectiveness of corporate models the implementation of sustainable development in Ukraine.

Ключові слова: ефективність, кластери, підходи, моделі, результативність, сталий розвиток.

Keywords: efficiency, clusters, approaches, models, performance, and sustainable development.

Вступ. Проблема якісного розвитку соціальної сфери актуальна як ніколи, в цьому можна перекоонатися за значного погіршення показників якості життя не тільки в економічно периферійних територіях національної економіки, але й у відносно розвинутих регіонах. Державні програми підтримки та розвитку соціальної сфери в Україні характеризуються значними трансферами населенню однак часто не забезпечують структурної зміни в робочій силі та інших показниках добробуту населення. Тобто можна констатувати, що держава як головний суб'єкт розвитку соціальної сфери в повній мірі не справляється з покладеними на нього обов'язками. Також слід зазначити що дана проблема характерна не тільки для України, але майже для половини країн Західної Європи. Часткове рішення цієї проблеми було знайдено в тій же Європі, засобом створення мотивів фінансування соціальної сфери корпоративним сектором. Цей механізм був запроваджений в рамках всім відомої концепції сталого розвитку в 1992 році, однак в Україні широкого поширення він не знаходить досі. Тому проблематика вкладу корпоративного сектора в соціальну сферу через концепцію сталого розвитку в Україні несе значний інтерес.

Аналіз останніх досліджень та постановка завдання. Методичні та практичні питання реалізації концепції сталого розвитку опрацьовуються багатьма авторами, разом з цим корпоративний вимір реалізації сталого розвитку більш детально зазначений у працях таких вчених як: Б.С. Патон [2], Р.О. Лазоренко [3], Р.А. Колишко [3], О. К. Добикін [4], В. С. Рижиков [4], Сазонець І.Л. [5], В. О. Бараннік [9], Є. В. Хлобистов [9].

Постановка задачі. Разом з значною кількістю наукових опрацювань, залишається не вирішеною проблема систематизації корпоративних моделей реалізації концепції сталого розвитку в Україні та їх результативність, тому метою є саме визначення корпоративних моделей реалізації концепції сталого розвитку та обґрунтування їх результативності.

Результати дослідження. Для емпіричного опрацювання моделей поведінки корпорацій в ході реалізації принципів сталого розвитку в Україні на нашу думку доцільно використати процедуру кластерного аналізу, що визначається як багатовимірна статистична процедура, яка виконує збір даних, які містять інформацію про вибірку об'єктів, і потім яка впорядковує об'єкти у порівняно однорідні групи. Однак перш за все слід обґрунтувати параметри аналізу. Так об'єктами дослідження стали 42 підприємства, які на відміну від інших не тільки декларують дотримання концепції сталого розвитку, а й активно залучають кошти та систематично публікують звіти щодо виконаної роботи. Щодо параметрів моделей поведінки корпорацій в ході реалізації принципів сталого розвитку, то на відміну від існуючих підходів на нашу думку вони повинні відображати не тільки кількість коштів в кладених у соціальну, економічну чи екологічну складову, а й показники інтенсивності проведення заходів, територіальне охоплення, та методи імплементації елементів сталого розвитку в діяльність підприємства.

Перший показник який доцільно відображати це кількість реалізованих заходів екологічної та екологічної складової надалі (x1). Справа в тому, що в процесі реалізації соціальної та екологічної складової сталого розвитку чи просто при реалізації благодійних програм підприємства таким чином реалізують свої PR програми, що мають рекламний характер. Так серед аналізованих підприємств, які саме не слід називати з етичних причин, кожен рік організують збір коштів на благодійні програми (наприклад допомоги хворим дітям) в кінці програми презентують пишне свято передачі цих коштів, котре лунає по всім телевізійним каналам і є для цих підприємств доброю рекламою, проте кошти зібрані у цьому випадку не є коштами підприємства. Підприємство декларує проведений захід як соціальну складову сталого розвитку, проте на справді це рекламна компанія підприємства яка не має нічого спільного з корпоративною соціальною відповідальністю або сталим розвитком підприємства. Більш того цей захід є єдиним заходом на рік, проте за сумою коштів, він має значний внесок у соціальну сферу. Таким для визначення якості та задоволення стейкхолдерами слід відобразити кількість виконаних заходів з екологічної та соціальної складової [9,11,3,12].

До економічної складової сталого розвитку на нашу думку слід віднести наступні елементи: розвиток власного персоналу, його навчання (млн.грн.) надалі (x2), що дозволяє визначити наскільки підприємства усвідомлюють роль персоналу для підвищення рівня рентабельності та досягнення високих ринкових позицій; (x3) впровадження програми поліпшення умов праці (млн.грн.). Цей показник є інтегральним так як об'єднує у собі (показники оцінки наслідків несприятливих умов праці, що дають можливість визначити рівень виробничого травматизму, загальної та професійної захворюваності; показники оцінки наслідків рівня тяжкості виробничого травматизму, пов'язані із втраатою працездатності та матеріальними наслідками як для працюючих, так і для роботодавців; показники, що оцінюють

економічні наслідки професійних ризиків, зокрема витрати на охорону праці та поліпшення умов праці й ефективність їх використання, втрати трудового потенціалу внаслідок реалізації професійних ризиків); (x4) застосування принципів чесної конкуренції і етики (млн.грн.); (x5) не використання при взаємодії з представниками державних органів тиску (млн.грн.); (x6) надання додаткових фінансових тощо заохочень (млн.грн.); (x7) програми балансу між сім'єю та роботою (млн.грн.); (x8) оплата транспортних витрат; (x9) заходи щодо охорони здоров'я (млн.грн.);

До соціальної складової сталого розвитку нами було виділено наступні елементи, що відображаються у звітах аналізованих компаній та відносяться до соціальної складової сталого розвитку: (x10) благодійна, допомога громадськості (млн.грн.); (x11) програми допомоги у сфері освіти (млн.грн.); (x12) програми допомоги дітям (млн.грн.);

До параметрів екологічної складової сталого розвитку єдиним елементом, що відображається у звітах аналізованих підприємств (x13) впровадження екологічних проектів. За допомогою пакету програми «Statistics7» було скомбіновано вхідні дані для рішення задачі кластерного аналізу, яка полягає в класифікаційній розбивці, що задовольняє критерію оптимальності. Згідно наукового завдання в якості цільової функції було вибрано правило «Single Linkage» (одиначного зв'язку). Згідно якому на першому кроці об'єднуються два найбільш близьких об'єкта, тобто, що мають максимальну міру подібності. На наступному кроці до них приєднується об'єкт з максимальною мірою подібності з одним з об'єктів кластера, тобто для його включення в кластер потрібна максимальна схожість лише з одним членом кластера. Метод називають ще методом найближчого сусіда, так як відстань між двома кластерами визначається як відстань між двома найбільш близькими об'єктами в різних кластерах. В якості міри відстані було вибрано $1 - \text{Pearson } r$ (1 мінус коефіцієнт кореляції Пірсона) тому що представлені дані не можна представити як точки в k -мірному просторі. При вирішенні великої кількості завдань з економіки або соціології об'єкти не можна представити як точки в k -мірному просторі. У цьому випадку доцільно в якості відстані використовувати $1 - \text{Pearson } r$ (1 мінус коефіцієнт кореляції Пірсона). Результати кластерного аналізу моделей поведінки аналізованих 42 підприємств, за період 2011-2013рр. реалізації принципів сталого розвитку зведені до рис.1.

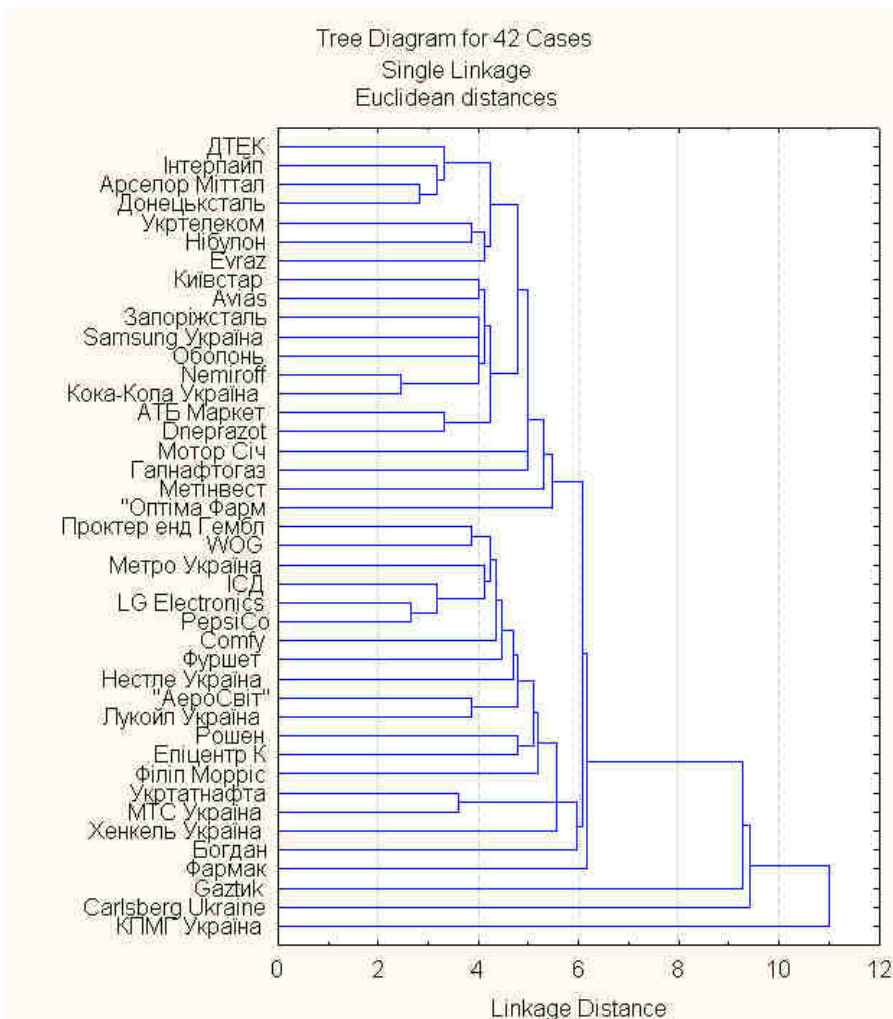

Рис. 1. Деревовидна дендограма кластеризації підприємств України за моделями реалізації принципів сталого розвитку у період 2011-2013рр. [6,7,10,11,4]

Таким чином, за допомогою цього методу отримали ієрархічну структуру кластерів підприємств за моделями реалізації принципів сталого розвитку, що дозволяє виділити однорідні утворення «кластери». Як видно з рисунку 1. на дистанційному рівні від 2 до 6, можна виділити 3 кластерних утворення.

В кластер №1 згурпувались 20 підприємств: Метінвест, ДТЕК, АТБ Маркет, Арселор Міттал, Донецькстал, Запоріжстал, Інтерпайп, Галнафтогаз, Київстар, Нібулон, Мотор Січ, Evraz, Укртелеком, "Оптима Фарм, Samsung Україна, Avias, Оболонь, Dneprazot, Кока-Кола Україна, Nemiroff. Як свідчить таблиця 1. за галузями економіки підприємства першого кластеру базують свою діяльність на матеріальному виробництві, зокрема металургія, харчова промисловість та енергетичний сектор. Також слід відзначити, що за об'ємами фінансування заходів сталого розвитку аналізовані підприємства також мають значний рівень диференціації (див. табл.1.).

Таблиця 1.
Значення показників першого кластеру соціально орієнтованих підприємств [10,11]

Компанія	Галузь	Дохід 2013 р. млн. грн.	Динаміка доходів млн. грн.	Прибуток 2013 р., млн. грн.	Видатки на сталий розвиток млн. грн.
Метінвест	Металургія	100432	-12935,2	3477	187
ДТЕК	енергія	82581	42987	5922	265
АТБ Маркет	роздрібна торгівля	21239,3	6158,6	283,6	75

Арселор Міттал	Металургія	28896,2	13,3	-2902,8	65
Донецьксталь	Металургія	16300	-6676,4	1230	123
Запоріжсталь	Металургія	15560,4	-2345,8	-2040,4	35
Інтерпайп	Металургія	14147,8	807,4	-573,1	13
Галнафтогаз	Нафтогазовий сектор	13940	1675,7	280	43
Київстар	Зв'язок	13159	719,5	4093,1	12
Нібулон	АПК	10740	6155	0	23
Мотор Січ	машинобудування	7130,2	1337,7	2096	45
Evgaz	Металургія	6900	-2140	90	43
Укртелеком	поширення	6780	12,5	320	22
"Оптіма Фарм	розподіл	6759,7	473,6	382,4	87
Samsung Україна	розподіл	6660,1	668,1	32,3	95
Avias	Нафтогазовий сектор	3505,4	-160,9	-221,4	45
Оболонь	АПК	3180	417,2	220	26
Dnprgazot	Хімія	2795,8	-92,6	1,3	37
Кока-Кола Україна	харчова	2682,2	275,4	-43,6	75
Nemiroff	алкоголь	1300	77,4	-130	45

Проте систематизація офіційних звітів аналізованих підприємств дає змогу виокремити параметри, що відрізняють зазначені підприємства від інших. По-перше, систематичне проведення соціального аудиту. Аналіз звітів зі сталого розвитку свідчить, що становлення та розвиток соціального аудиту в Україні почався нещодавно, і саме підприємства першого кластеру на відміну від існуючих використовують у практиках сталого розвитку соціальний аудит. Так більшість аналізованих підприємств не просто залучають програми та проекти і порівнюють з показниками ефективності підприємства, перш за все вони порівнюють які проблеми першочергово на території присутності та вирішуючи питання з економічної, екологічної та соціальної сфери систематично проводять моніторинг як змінилось становище в цих сферах після запровадження запланованих заходів. Так наприклад, Такі компанії як ДТЕК, Метінвест, Evgaz, Укртелеком, Оболонь організовуючи програми публікують звіти, щодо покращення наприклад екологічних показників у містах присутності. Таким чином постійно відстежується зв'язок між реалізованими програмами та їх корисністю для стейкхолдерів.

По-друге, це імплементація заходів сталого розвитку в блок стратегічного управління. Це дозволяє започатковувати довгострокові проекти до 10 років. Показовим прикладом, є приклад підприємства ДТЕК в сфері міського теплозабезпечення. У Києві та Дніпропетровську проведено енергоаудити і підготовлено енергоплани міст. Реалізація проектів у Дніпропетровську дозволить навчальним закладам скоротити енергоспоживання на 35-45%, у Києві – на 60%. Економія столичного бюджету в результаті термосанції школи та дитячого садка (2013) складе приблизно 1 млн. грн. щорічно. Реалізація проекту запланована на 6 років, що досить вагомим внеском у соціальну складову сталого розвитку. Також більшість підприємств першого кластеру маючи навіть від'ємні показники прибутку не зменшують кількість та об'єм фінансування заходів сталого розвитку.

В кластер №2 згрупувались 19 аналізованих підприємств: ІСД, WOG, Укртатнафта, Епіцентр К, Метро Україна, МТС Україна, Рошен, Лукойл Україна, Фуршет, "АероСвіт", Проктер енд Гембл, Філіп Морріс, Нестле Україна, PepsiCo, Comfy, Богдан, LG Electronics, Фармак, Хенкель Україна. Як свідчить таблиця 3.13. за галузями економіки підприємства другого кластеру базують свою діяльність на сфері послуг зокрема роздрібній торгівлі та зв'язку нафтогазовому секторі. Важливою відмінністю підприємств кластеру №2 є те, що більшість підприємств на відміну від першого кластеру має зовсім іншу поведінку в ході реалізації принципів сталого розвитку.

По-перше, більшість аналізованих підприємств другого кластеру вкладають в економічну складову найбільшу кількість коштів від загального обсягу фінансування заходів сталого розвитку. В двох третинах аналізованих звітів зі сталого розвитку підкреслюється акцент витрати щодо дотримання міжнародних стандартів фінансової звітності, менеджменту та виробничих процесів, що виражаються у стандартах якості. В цих підприємствах в рамках економічної складової сталого розвитку зазвичай кошти витрачаються, на додержання цих програм, витрати на навчання персоналу теж мають важливу роль і добре фінансуються, але в рамках знову ж рамках міжнародних стандартів на не мають нічого спільного з вирішенням соціальних проблем персоналу.

По-друге, заходи щодо взаємовідносин зі стейкхолдерами, то компанії другого кластеру зазвичай використовують великі представницькі програми разової допомоги. Механізм такої допомоги доволі тривіальний, на території присутності протягом року реалізується разова допомога в основному лікарням та освітнім заходам в формі фінансової допомоги чи обладнання. Також порівнюючи динаміку прибутку та витрат на програми сталого розвитку серед підприємств другого кластеру слід підкреслити, пропорційність величини витрачених коштів на заходи сталого розвитку від розміру прибутку підприємств.

По-третє, майже більше третини підприємств другого кластеру визначається відмінністю у формі власності капіталу. Справа в тому що підприємств другого кластеру мають іноземний капітал чи є філією іноземної корпорації. Таким чином підприємства, що потрапили до другого кластеру не зацікавлені у розбудові сталого розвитку, а заходи, що фінансуються більше сприяють розвитку іміджу міжнародної конкурентоспроможності ніж розбудові сталого розвитку у країні реципієнті. Значення показників другого кластеру економічно орієнтованих підприємств представлено в табл.2.

Таблиця 2.
Значення показників другого кластеру економічно орієнтованих підприємств [10,11]

Компанія	Галузь	Дохід 2013 р. млн. грн.	Динаміка доходів млн. грн.	Прибуток 2013 р., млн. грн.	Витатки на сталий розвиток млн. грн.
ІСД	Металургія	28920	-20136	-2520	187
WOG	Нафтогазовий сектор	22700	2700	6,5	23
Укртатнафта	Нафтогазовий сектор	19995,8	-227	-1206	76
Епіцентр К	роздрібна торгівля	14693	2472,2	581,4	235
Метро Україна	роздрібна торгівля	10122,5	240,3	-117,5	32
МТС Україна	Зв'язок	9651,3	527,8	2268,4	76
Рошен	АПК	8120	438,4	1360	21
Лукойл Україна	Нафтогазовий сектор	7889,2	1606,6	-138,9	56
Фуршет	роздрібна торгівля	6760	1664	-17,9	93
"АероСвіт"	транспорт	5986,5	402,8	-846,7	87
Проктер енд Гембл	Хімія	5521,9	308,1	195,1	143
Філіп Морріс	роздрібна торгівля	5257,1	-7,8	1098,4	132
Нестле Україна	харчова	4890	603,5	60	111
PepsiCo	харчова	4420	1800	250	123
Comfy	роздрібна торгівля	4240	-713	20	98
Богдан	машинобудування	3526,5	-6081,7	-331,6	43
LG Electronics	електроніка	2816,1	-278,7	-69,7	43

Фармак	Фармацевтика	1690,7	213,5	271	43
Хенкель Україна	Хімія	1227	-1196,2	107,3	78

В кластер №3 допомогою класифікаційного аналізу згрупувались Gaztèk, Carlsberg Ukraine, LG Electronics, КПМГ Україна, які безперечно мають значний вплив на територію своєї присутності. Відмінність від наявних моделей реалізації заходів сталого розвитку визначається перш за все у застосуванні глобального договору ООН. Вище зазначені підприємства не інвестують кошти на території своєї присутності, реалізуючи практики сталого розвитку вони направляють кошти в міжнародні організації, які вже акумульовані кошти направляють на конкретні широкомасштабні проекти.

Аналіз звітів зі сталого розвитку зазначених підприємств виявив, реалізуючи заходи екологічної вони співпрацюють з наступними організаціями. По-перше, це міжнародна екологічна організація, яка фінансує дії по охороні та вивченню зникаючих і рідкісних видів тварин, рослин та місць їх існування. Учасники - 5,3 млн. постійних спонсорів та національних асоціацій п'яти континентів. Також Грінпіс (Greenpeace International) та Міжнародний соціально-екологічний союз. Заходи соціальної сфери, що реалізуються зазначеними підприємствами також реалізуються в рамках таких організацій як, Всеукраїнський благодійний фонд «Інститут соціальних проектів», ПРООН в Україні, Товариство Червоного Хреста України, Організація "Yalta European Strategy", Проект "Inno Ukraine". Таким чином підприємства третього кластеру або є частково іноземними філіями або не настільки великі для організації власних благодійних фондів, тому кошти, що залучаються в рамках заходів сталого розвитку. Загалом значення показників третього кластеру підприємств представлено в табл. 3.

Таблиця 3.
Значення показників третього кластеру підприємств

Компанія	Галузь	Дохід 2013 р. млн. грн.	Динаміка доходів млн. грн.	Прибуток 2013 р., млн. грн.	Видатки на сталій розвиток млн. грн.
Gaztèk	Нафтогазовий сектор	19852,5	2920,8	7	115
Carlsberg Ukraine	АПК	3295,8	7,4	531,7	14
LG Electronics	електроніка	2816,1	-278,7	-69,7	43
КПМГ Україна	консалтинг	1491,1	104,5	119,9	89

Слід підкреслити, що за динамікою видатків на заходи зі сталого розвитку підприємства третього кластеру мають високий рівень диференціації, як за галузями, так і за доходами, проте конфігурація спільних рис полягає у тому, що запровадження заходів зі сталого розвитку через міжнародні організації проходить з причин неможливості прозоро брати участь у державних програмах в цій сфері. Таким чином підприємства третього кластеру слід відмітити як посередницько-орієнтованих.

Висновки. Отже, в процесі систематизації та аналізу моделей поведінки корпорацій в ході реалізації принципів сталого розвитку слід винести наступні висновки. По-перше, аналіз загальносвітових трендів щодо реалізації принципів сталого розвитку виявив, що найбільшого поширення отримали моделі Американського та Європейського походження. Різниця між цими моделями визначається концентрацією фінансових ресурсів на тих чи інших аспектах сталого розвитку. Так корпорації, що у своїй діяльності керуються принципами американської моделі застосовують не узгоджені з державними органами влади програми реалізації практик сталого розвитку, що визначаються у великих інфраструктурних проектах із застосуванням інструментів фондового ринку. Тобто в процесі реалізації програм наприклад екологічної складової сталого розвитку, корпорації використовують прийоми спільного інвестування формуючи спільні фонди учасниками яких можуть стати, як інші корпорації так і фізичні особи.

На противагу вище зазначеній моделі реалізації принципів сталого розвитку, Європейська модель передбачає тісну співпрацю з органами як місцевої влади так і на рівні наднаціональних утворень. Слід підкреслити, що в Європейському союзі корпорації, що реалізують практики сталого розвитку розробляють заходи спільно з державою. До того ж держава жорстко регламентує методи та форми реалізації практик зі сталого розвитку. Таким чином корпорації, що реалізують практики сталого розвитку більше платять податки державі яка можна сказати самостійно формує політику сталого розвитку, на противагу Американській моделі держава досить демократично відноситься до цієї сфери. Щодо Українського досвіду реалізації практик сталого розвитку серед корпорацій, то слід вказати на достатній рівень диференціації у корпораціях, що працюють в Україні. За допомогою кластерного аналізу серед 42 аналізованих підприємств України, які реалізують політики сталого розвитку було виділено три кластер них утворення. Перший кластер підприємств відрізняє від наявних соціальна направленість. Ці підприємства створюють власні широкомасштабні програми підтримки територій присутності, та у порівнянні з іншими кластерами витрачають на соціальну складову значну кількість зусиль. Це обумовлено національною приналежністю цих компаній та орієнтованість на внутрішні потреби національної економіки. Другий кластер аналізованих підприємств в процесі реалізації практик сталого розвитку орієнтується на внутрішні програми розвитку персоналу та на придбання міжнародних ліцензій стандартів якості. Характерною рисою підприємств цього кластеру є декларативний характер реалізації соціальної та екологічної складової сталого розвитку. В цих підприємствах в рамках економічної складової сталого розвитку зазвичай кошти витрачаються, на додержання цих програм, витрати на навчання персоналу теж мають важливу роль і добре фінансуються, але в рамках знову ж рамках міжнародних стандартів на не мають нічого спільного з вирішенням соціальних проблем персоналу. Третій кластер в процесі реалізації практик сталого розвитку орієнтується міжнародні та національні благодійні організації зі реалізації складових сталого розвитку, що на нашу думку пов'язано з недостатнім рівнем заохочення держави до формування дієвих механізмів заохочення до впровадження вище зазначеної концепції у стратегічний менеджмент. Таким чином, порівнюючи моделі поведінки корпорацій, що працюють на території України з міжнародними трендами у цій сфері, то на нашу думку американська модель реалізації принципів сталого розвитку емпірично точніше повторює ті детермінанти поведінки корпорацій в сфері сталого розвитку, що складлись в рамках національної економічної системи. Разом з цим не дивлячись на достатній рівень активності серед корпорацій в сфері реалізації принципів сталого розвитку в Україні для формування дієвої системи розбудови сталого розвитку необхідне відповідне інфраструктурно-інституційне забезпечення діяльності корпорацій України в сфері реалізації принципів сталого розвитку, що на даний момент не відповідає вимогам суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Всесвітній економічний форум // [Електронний ресурс]. - Електрон. дан. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2013-2013/>
2. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / Кол. автор.: О. Лазоренко, Р. Колишко та ін. – К. : Видавництво «Енергія», 2013 – 96 с.
3. Потенціал підприємства: формування та оцінка [Текст] : навчальний посібник / О. К. Добикіна, В. С. Рижиков, С. В. Касьянюк, М. Є. Кокотько, Т. Д. Костенко, А.А. Герасимов. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
4. Сазонець І.Л. Сутність та основні концепції діяльності ТНК в умовах глобалізації / І.Л. Сазонець, Ю.М. Варич. Донецьк: Юго-Восток, 2009. 275 с.
5. Соціально відповідальний бізнес. Аналітичний портал. [Електронний ресурс] / офіційний сайт. – Режим доступу до сторінки: <http://svb.org.ua/about>
6. Соціально-економічний розвиток України (регіональний розріз) за січень 2010 року [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. Новини. – Режим доступу до сторінки: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Спільнота сталого розвитку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://svb.org.ua/news/amku-oshtrafuvav-farmak-za-omanu-spozivachiv>
8. Сталій розвиток і екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях / Н. М. Андреева, В. О. Бараннік, Є. В. Хлобистов [та ін.]; за наук. ред. Є. В. Хлобистова. – Сімферополь: Фенікс, 2010. – 582 с.
9. Статистика діяльності корпорацій України та її регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv

/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=

10. Статистика діяльності корпорації ДТЕК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtek.com/ru/about-us/corporate-governance#.U5mkCkApXfJ>

REFERENCES.

1. The official site of the world economic forum (2013), "Annual report", available at: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2012-2013/> (Accessed 2 January 2014)
2. Lazorenko O.M, Kolyshko R.A, (2012), Bazova informatsiia z korporativnoi sotsial'noi vidpovidal'nosti [Basic information on corporate social responsibility], Vydavnytstvo "Enerhiia" 2012. – 96 p.
3. Dobykina O.K., Ryzhykov V.S., Kas'ianiuk S. V., Kostenko T. D., Herasymov A.A. (2007), Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka [The potential of the company: development and evaluation], Tsentr uchbovoi literatury 208 p.
4. Sazonets' LL., Varych V.M. (2009), Sumist' ta osnovni kontseptsii diial'nosti TNK v umovakh hlobalizatsii [The nature and basic concepts of TNC activities in the context of globalization], Vydavnytstvo Yuho-Vostok pp. 201-211
5. The official site the Analytical portal (2013), "Socially responsible business", available at: <http://svb.org.ua/about> (January 5, 2014)
6. State statistics Committee of Ukraine (2013), "Socio-economic development of Ukraine", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (5 January 2014)
7. The website of sustainable development of Ukraine (2014), "Indicators of sustainable development in Ukraine", available at: <http://svb.org.ua/news/amku-oshtrafuvav-farmak-za-omanu-spozhyvachiv> (1 January 2014)
8. Andrieieva N.M., Barannik V. O., Khlobystov Y.V. (2010) Stal'nyj rozvytok i ekolohichna bezpeka suspil'stva v ekonomichnykh transformatsiakh [Sustainable development and ecological security of society in the economic transformations], Vydavnytstvo Feniks, 582 p.
9. The e-library site (2014), "Statistics of corporations of Ukraine and its regions", available at: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID= (7 January 2014)
10. Official site of the company "DTEK" (2013), "Report social investment", available at: <http://www.dtek.com/ru/about-us/corporate-governance#.U5mkCkApXfJ> (5 January 2014)

Стаття надійшла до редакції 20.10.2014р

ТОВ "ДКС Центр"